

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen och av vissa andra lagar

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen och av vissa andra lagar (RP 43/2021 rd): Ärendet har remitterats till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringssekreterare Meri Pensamo, arbets- och näringsministeriet
- regeringssekreterare Eeva Vartio, arbets- och näringsministeriet
- biträdande justitieombudsman Pasi Pölönen, Riksdagens justitieombudsmans kansli
- regeringsråd Marjaana Maisonlahti, social- och hälsovårdsministeriet
- jurist Antti Ristimäki, Folkpensionsanstalten
- ledande expert Timo Aulanko, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland
- utvecklingsexpert Päivi Salovaara, UF-centret
- servicechef Emmi Lahti, Mellersta Finlands TE-byrå
- jurist, direktoratstöd Tuomas Kallio, Nylands arbets- och näringsbyrå
- chef för immigrations- och sysselsättningsfrågor Ilkka Haahtela, Helsingfors stad
- sysselsättningschef Sanna Mäensivu, Rovaniemi stad
- servicechef, TYP-direktör Tommi Eskonen, Tammerfors stads sysselsättnings- och tillväxt-tjänster
- utvecklingschef Erja Lindberg, Finlands Kommunförbund
- projektsamordnare Jari Lindström, Finlands Kommunförbund
- sakkunnig i kompetensutveckling Sanja Mursu, KT Kommunarbetsgivarna
- verksamhetsledare Aki Villman, Arbetslöshetskassornas Samorganisation rf
- professor Olli Mäenpää.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- justitieministeriet
- undervisnings- och kulturministeriet
- försäkringsdomstolen
- Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- Akava ry

Betänkande AjUB 3/2021 rd

- Finlands näringsliv rf
- Henkilöstöpalveluyritysten Liitto ry
- Into - etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry
- Arbetsgivarna för servicebranscherna PALTA rf
- SOSTE Finlands social och hälsa rf
- Suomen Kasvupalveluiden tuottajat ry
- Työttömien Keskusjärjestö ry
- docent, tenure track-professor Anu Mutanen.

Inget yttrande av

- Paldamo kommun
- STTK rf
- Företagarna i Finland rf.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår ändringar i lagen om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen, lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, lagen om utkomstskydd för arbetslösa och lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen.

Under kommunförsöket som gäller främjande av sysselsättningen ska man för att trygga en kunds språkliga rättigheter, för att undvika en kundrelation som är oändamålsenlig för kunden eller av någon grundad anledning som gäller kundens säkerhet kunna överföra kunden till att bli kund hos en annan kommun inom ett försöksområde eller tillbaka till arbets- och näringsbyrån. Uppgifter inom utkomstskyddet för arbetslösa överförs i större omfattning från arbets- och näringsbyråerna till kommunerna inom försöksområdena. De viktigaste uppgifter som överförs gäller jobbsökningens giltighet och avgörandet av om en person är arbetslös.

Sökande av ändring i beslut om kostnadsersättning enligt prövning förtydligas. Vid sådan förvägran av ersättning som grundar sig på myndighetsprövning ska ändring inte få sökas och i fråga om beslutets övriga delar ska sökande av ändring ske hos besvärsnämnden för social trygghet och försäkringsdomstolen.

Bestämmelserna om rätten att använda kundinformationssystemen korrigeras i lagen om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen och i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen. Dessutom föreslås vissa mindre ändringar i lagen om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen.

Lagarna avses huvudsakligen träda i kraft den 1 juni 2021. Bestämmelserna om mer omfattande överföring av uppgifter inom utkomstskyddet för arbetslösa till kommunerna avses dock träda i kraft först den 2 oktober 2021.

Betänkande AjUB 3/2021 rd

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

I propositionen föreslås ändringar i lagen om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen (1269/2020, nedan lagen om kommunförsök), lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012), lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) och lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen (1369/2014, nedan lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice).

Bakgrunden till propositionen är de två uttalanden av riksdagen som godkändes i samband med behandlingen av propositionerna om lagen om ett kommunförsök (RP 87/2020 rd och RP 114/2020 rd), av vilka det i det första förutsätts att regeringen bereder bestämmelser som möjliggör att en kund hos en kommun inom ett försöksområde av grundad anledning överförs till att bli kund hos arbets- och näringsbyrån. I det andra uttalandet förutsätter riksdagen att regeringen bereder de bestämmelser som behövs för att överföra uppgifterna inom utkomstskyddet för arbetslösa från arbets- och näringsbyråerna till kommunerna inom försöksområdet i större utsträckning än vad som föreskrivs i försökslagen. Utöver de uppdrag som ingick i uttalandena föreslås det i propositionen att bestämmelserna om sökande av ändring i beslut om kostnadsersättning enligt prövning förtydligas. Samtidigt föreslås det att det i lagen om kommunförsök görs vissa andra ändringar som hänför sig till de ändringsbehov som framkommit under riksdagsbehandlingen av den ursprungliga propositionen och därefter.

Sammantaget sett anser arbetslivs- och jämställdhetsutskottet att propositionen är behövlig och lämplig och tillstyrker lagförslagen, men med anmärkningarna och ändringarna nedan.

Överföring av kundrelationer

Enligt 4 § i lagen om kommunförsök är kunder hos en kommun inom ett försöksområde de arbetslösa arbetssökande, de arbetssökande som är sysselsatta och de arbetssökande som deltar i sysselsättningsfrämjande service, som inte uppfyller villkoren för erhållande av inkomstrelaterad dagpenning eller som är under 30 år, invandrare eller personer med ett främmande språk som modersmål. Enligt 5 § 1 mom. överför arbets- och näringsbyrån en person som hör till en kundgrupp som avses i 4 § till att bli kund i den kommun där personen har sin hemkommun. För att trygga kundens språkliga rättigheter, undvika kundrelationer som är oändamålsenliga för kunderna eller av någon annan grundad anledning kan en arbets- och näringsbyrå kan låta bli att överföra en person.

I sitt betänkande om regeringens propositioner om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen (AjUB 16/2020 rd) fäste arbetslivs- och jämställdhetsutskottet uppmärksamhet vid att regleringen inte gör det möjligt att överföra en kundrelation från hemkommunen till en annan försökskommun eller tillbaka till arbets- och näringsbyrån, om inte personens hemkommun ändras. Utskottet konstaterade att en kunds förhållanden av en eller annan anledning kan förändras under den tid kundrelationen till hemkommunen pågår så att kunden de facto inte kan anlita hemkommunens tjänster. Utskottet ansåg att detta inte är någon bra situation och ansåg att en kundrelation av grundad anledning bör kunna överföras från kundens hemkommun tillbaka till

Betänkande AjUB 3/2021 rd

arbets- och näringsbyrån. Kunden har då möjlighet att välja vilken arbets- och näringsbyrås tjänster han eller hon anlitar. Utskottet förutsatte i sitt betänkande att regeringen bereder de bestämmelser som behövs för att trygga kundens valfrihet och så snart som möjligt lämnar en proposition om detta till riksdagen.

I den nu aktuella propositionen föreslås det att lagen ändras så att arbets- och näringsbyrån kan överföra en kund som hör till en kundgrupp för försöket tillbaka till arbets- och näringsbyrån eller till en annan försökskommun, under förutsättning att målkommunen samtycker till överföringen. Förutsättningarna för en överföring är att den begärs av kunden och att den behövs för att trygga kundens språkliga rättigheter, för att undvika en kundrelation som är oändamålsenlig för kunden, eller av någon grundad anledning i fråga om kundens säkerhet. Därtill förutsätts det att överföringen inte äventyrar kundens möjlighet att få service enligt sitt servicebehov. Utskottet tillstyrker de föreslagna ändringarna.

Försökskommunens uppgifter inom utkomtskyddet för arbetslösa

I kommunförsöket med sysselsättning hör största delen av de uppgifter som hänför sig till utkomtskyddet för arbetslösa till arbets- och näringsbyråns uppgifter också i fråga om dem som övergår till att bli kunder hos försökskommunerna. Enligt 12 § i lagförslaget ska en kommun inom försöksområdet ge ett arbetskraftspolitiskt utlåtande endast om den arbetssökandes deltagande i sysselsättningsfrämjande service och huruvida servicen ingår i sysselsättningsplanen samt om förutsättningarna för stöd för frivilliga studier och invandrares frivilliga studier som stöds med en arbetslöshetsförmån och om att förutsättningarna upphör samt om uppföljningen av studierna.

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet uttryckte i sitt betänkande (EkUB 16/2020 rd) sin oro över att den föreslagna arbetsfördelningen mellan arbets- och näringsbyrån och försökskommunen i utkomtskyddsärenden ökar arbetsmängden vid skötseln av utkomtskyddsärenden och fördröjer utlåtanden om utkomtskyddet. Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet ansåg att risken för att förmånsbehandlingen fördröjs är allvarlig, vilket i sin tur äventyrar utkomtskyddet för de berörda personerna.

I propositionen föreslås det att utkomtskyddsuppgifterna överförs från arbets- och näringsbyråerna till kommunerna i försöksområdena i större utsträckning än för närvarande. I fortsättningen ska kommunen i försöksområdet ge sådana arbetskraftspolitiska utlåtanden som inte inbegriper prövning eller endast ringa prövning och som för närvarande huvudsakligen lämnas i samband med annan kundservice vid arbets- och näringsbyråerna. Målet är att påskynda givandet av utlåtanden genom att förenkla förfarandet för lämnande av utlåtanden och minska onödigt växlande av anmälningar mellan kommunen i försöksområdet och arbets- och näringsbyrån. Utskottet understöder den föreslagna ändringen och anser att ett smidigt remissförfarande är en förutsättning för att arbetslöshetsförmåner som tryggar utkomsten ska kunna betalas utan dröjsmål.

Försökskommunens resurser. Utrednings- och informationsförmedlingsuppgiften i anslutning till uppgifterna inom utkomtskyddet för arbetslösa i kommunerna inom försöksområdet utgör en betydande del av de uppgifter som nu föreslås bli överförda och som de arbetskraftspolitiska utlåtandena förutsätter. Därför bedöms de nya uppgifterna inte äventyra kommunernas faktiska för-

Betänkande AjUB 3/2021 rd

utsättningar att klara av den nya uppgiften, och det föreslås inte att tjänstemän vid arbets- och näringsbyråerna ska överföras till kommunerna i försöksområdena för skötseln av den nya utlåtan-
deuppgiften.

Vid sakkunnigutfrågningen lyfte utskottet fram vikten och nödvändigheten av tillräckliga resurser för överföringen av utkomstskyddsuppgifter. Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet instämmer i dessa uppfattningar och konstaterar att de behov av tilläggsresurser som den föreslagna uppgiftsöverföringen eventuellt medför för kommunerna i försöksområdena kommer att beaktas i samband med den så kallade nordiska modellen för arbetskraftsservice 2022.

Rätt att använda kundinformationssystem

I propositionen föreslås det att 14 § 2 mom. i lagen om kommunförsök ändras så att rätten att använda arbets- och näringsbyråernas kundinformationssystem URA kan beviljas en tjänsteman som är anställd hos en samkommun under motsvarande förutsättningar som en tjänsteman som är anställd hos en kommun. Dessutom ändras 9 § 4 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice så att rätt att använda TYPPI-registret kan beviljas en person som står i anställningsförhållande till arbets- och näringsbyrån, kommunen eller Folkpensionsanstalten. I fortsättningen förutsätts det således inte längre att personen står i tjänsteförhållande till myndigheten.

Utskottet understöder de föreslagna ändringarna och anser att de föreslagna ändringarna i bestämmelserna om nyttjanderätt till kundregister stöder samordningen av myndigheternas tjänster.

Utskottet anser det vara viktigt att kommunernas och arbets- och näringsbyråernas samt FPA:s olika servicemodeller och det samarbete över myndighetsgränserna som dessa förutsätter identifieras i lagstiftningen. Utskottet anser att behovet av att ändra lagstiftningen bör utredas till denna del också under försöket, för att förutsättningarna för myndighetssamarbete i skötseln av gemensamma kunders ärenden ska kunna förbättras.

Verktyg för ledning genom information. Vid sakkunnigutfrågningen har utskottet fäst uppmärksamhet vid att kommunerna i försöksområdena har bristfälliga verktyg för ledning genom information för ordnande av offentlig arbetskraftsservice. Kommunerna i försöksområdena har till skillnad från arbets- och näringsbyråerna inte rätt att behandla uppgifter i arbets- och näringsförvaltningens kundinformationssystem med hjälp av dataanalys. Metoderna behövs eftersom arbets- och näringsbyråernas kundinformationssystem inte innehåller rapporteringsegenskaper.

Utskottet anser det vara viktigt och motiverat att försökskommunerna har tillgång till effektiva verktyg för den operativa ledningen och informationsledningen. Enligt erhållen utredning är utgångspunkten att kommunerna får motsvarande redskap för informationsledning och operativ ledning av försöksuppgifter som arbets- och näringsbyråerna har. Däremot kan uppgifter ur URA-systemet inte överföras till kommunernas egna system för informationsledning.

Betänkande AjUB 3/2021 rd

DETALJMOTIVERING

1. Lag om ändring av lagen om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen

17§. Rätt att få uppgifter, förvägran av service och sökande av ändring. På ett beslut och avgörande av en kommun inom ett försöksområde tillämpas enligt 2 mom. vad som i 14 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice föreskrivs om ändringssökande och begränsningar i fråga om ändringssökandet samt om hur omprövningsbegäran och besvär inverkar på verkställigheten av beslut. Bestämmelser om sökande av ändring i ett beslut som Folkpensionsanstalten eller en arbetslöshetskassa fattat på grundval av ett arbetskraftspolitiskt utlåtande finns i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Utskottet påpekar att 2 mom. på grund av sin ordalydelse inte som sådant lämpar sig för arbets- och näringsbyråns beslut om överföring av kundrelationer under försöket. Inte heller 14 kap. 1 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, som gäller ändringssökande, lämpar sig direkt för beslutet i fråga, eftersom där föreskrivs om sökande av ändring i ett beslut som arbets- och näringsbyrån fattat med stöd av lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

Utskottet anser att det är nödvändigt att till lagen om kommunförsök för främjande av sysselsättningen foga en bestämmelse om sökande av ändring i arbets- och näringsbyråns beslut om överföring av kundrelationer. Utskottet föreslår att bestämmelsen fogas till paragrafens 2 mom. Samtidigt behövs en lagteknisk precisering i momentet.

2. Lag om ändring av 9 kap. 5 § och 14 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice

14 kap. Sökande av ändring

1§. Omprövningsbegäran och besvär. I propositionen föreslås det att ändringssökande i beslut om behovsprövad kostnadsersättning ska förtydligas. Paragrafens 3 mom. 3 punkt delas upp i underpunkterna a och b, av vilka underpunkt a motsvarar den nuvarande 3 punkten. Det föreslås att det till underpunkt b fogas ett partiellt besvärsförbud som gäller kostnadsersättning enligt prövning. Utskottet föreslår att underpunkt b preciseras och ordalydelsen ändras så att den motsvarar motiveringen till propositionen (s. 36) så att förbudet mot ändringssökande gäller avslag som grundar sig på ändamålsenlighetsprövning.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 3 och 4 i proposition RP 43/2021 rd utan ändringar.

Riksdagen godkänner lagförslag 1 och 2 i proposition RP 43/2021 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om ändring av lagen om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen (1269/2020) 1 §, 4 § 2 mom., 10 § 2 mom., 11 § 2 mom., 12 §, 14 § 2 och 3 mom., 16 § 1 och 2 mom., 17 § 2 mom. och 22 § 2 mom. och

fogas till 5 § nya 4–6 mom., till 8 § ett nytt 3 mom., till lagen en ny 12 a §, till 20 § ett nytt 3 mom. och till lagen en ny 25 § som följer:

1 §

Lagens syfte

Denna lag innehåller bestämmelser om ett tidsbegränsat försök, under vilket kommunerna inom sitt område i stället för arbets- och näringsbyrån ordnar en del av den service som avses i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012) och lagen om främjande av integration (1386/2010), i stället för arbets- och näringsbyrån sköter vissa av de uppgifter som avses i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen (1369/2014) och lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (189/2001) samt i stället för arbets- och näringsbyrån ger vissa i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) avsedda arbetskraftspolitiska utlåndan.

4 §

Kunderna hos försöksområdets kommuner

Kunder hos försöksområdenas kommuner är personer som hör till de kundgrupper som avses i 1 mom. och som vid ikraftträdandet av denna lag har anmält sig som arbetssökande eller under försöket anmäler sig som arbetssökande, och som arbets- och näringsbyråerna överför till att bli kund hos en kommun inom ett försöksområde.

Betänkande AjUB 3/2021 rd

5 §

Överföring av en kundrelation

Arbets- och näringsbyrån kan överföra en kund som hör till en kundgrupp som avses i 4 § till att bli kund hos arbets- och näringsbyrån, om

- 1) kunden begär det,
- 2) överföringen behövs för att trygga kundens språkliga rättigheter eller för att undvika en kundrelation som är oändamålsenlig för kunden, eller av någon grundad anledning som gäller kundens säkerhet, och
- 3) överföringen inte äventyrar kundens möjlighet att få service enligt sitt servicebehov.

Arbets- och näringsbyrån kan överföra en kund som hör till en kundgrupp som avses i 4 § till att bli kund hos en annan kommun inom ett försöksområde än kundens hemkommun, om förutsättningarna enligt 4 mom. uppfylls och den kommun dit kunden begär att bli överförd godkänner överföringen.

Arbets- och näringsbyrån ska underrätta kunden och dennes hemkommun om en överföring som avses i 4 och 5 mom. samt underrätta den kommun inom ett försöksområde som tar emot kundrelationen om en överföring enligt 5 mom. Den plan enligt 9 § som kommunen inom försöksområdet och kunden har utarbetat är förpliktande för kunden och för den arbets- och näringsbyrå eller den kommun inom ett försöksområde som efter överföringen ansvarar för kundrelationen, till dess att planen har reviderats. Den arbetssökande ska underrätta den arbets- och näringsbyrå eller den kommun inom ett försöksområde som efter överföringen ansvarar för kundrelationen om genomförandet av de åtgärder som överenskommits i planen.

8 §

Intervjuer med arbetssökande och bedömning av arbetssökandes servicebehov

Kommunerna inom försöksområdena bedömer i stället för arbets- och näringsbyråerna sina kunders behov av sektorsövergripande samservice enligt 2 § i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen. Om en kund i en kommun inom ett försöksområde uppfyller de förutsättningar som avses i 2 § 2 mom. i den lagen och behöver sektorsövergripande samservice, svarar kommunen inom försöksområdet i stället för arbets- och näringsbyrån för de åtgärder under utredningsperioden som avses i 3 § i den lagen samt i stället för arbets- och näringsbyrån för bedömning av det avslutande av sektorsövergripande samservice som avses i 6 § i den lagen. Vad som i 2 § 4 mom. i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen föreskrivs om Folkpensionsanstaltens rätt att till arbets- och näringsbyrån lämna ut uppgifter för bedömning av behovet av sektorsövergripande samservice tillämpas på utlämnande av sådana uppgifter till en kommun inom ett försöksområde som gäller kommunens kunder.

Betänkande AjUB 3/2021 rd

10 §

Försöksområdets kommuners offentliga Arbetskrafts- och företagsservice

På service som avses i 1 mom. tillämpas bestämmelserna i lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den lagen samt bestämmelserna i lagen om främjande av integration, om inte något annat föreskrivs i denna lag. Vad som i de nämnda lagarna och med stöd av dem utfärdade bestämmelserna föreskrivs om Arbets- och näringsbyrå och Arbets- och näringsmyndigheten och deras uppgifter och om skyldigheten att lämna uppgifter till Arbets- och näringsbyrå, gäller en kommun inom ett försöksområde när den sköter de uppgifter som avses i denna lag, med undantag för vad som i 5 kap. 3 § i lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice föreskrivs om antagningen av studerande till utbildning och i 5 § i det kapitlet föreskrivs om avbrytande av utbildning och om meddelande om villkoren för avbrytande av utbildningen till Arbets- och näringsbyrå. Vad som någon annanstans i lagstiftningen föreskrivs om de ersättningar, stöd eller förmåner som betalas med stöd av lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice eller som beviljas av Arbets- och näringsbyrå tillämpas på de ersättningar, stöd och förmåner som en kommun inom ett försöksområde beviljar med stöd av denna lag.

11 §

Undantag som gäller arbetsprövning och lönesubvention

Beslutet om beviljande av lönesubvention fattas av Arbets- och näringsbyrå med iakttagande av vad som föreskrivs i 7 kap. i lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice, om den som ansöker om lönesubvention är

- 1) en kommun inom ett försöksområde,
- 2) en samkommun där försöksområdets eller försöksområdenas kommuner har majoriteten av rösträtten,
- 3) en sammanslutning som försöksområdets eller försöksområdenas kommuner har bestämmande inflytande över,
- 4) en sammanslutning som en sådan samkommun har bestämmande inflytande över där försöksområdets eller försöksområdenas kommuner har majoriteten av rösträtten.

12 §

Försöksområdets kommuners uppgifter för främjande av integration och uppgifter med anknytning till aktiveringsplanen

Kommunen inom försöksområdet svarar i stället för Arbets- och näringsbyrå för ordnandet av de tjänster och åtgärder för kunderna som enligt 2 kap. i lagen om främjande av integration ankommer på Arbets- och näringsbyrå. På de tjänster och åtgärder som avses ovan tillämpas vad som föreskrivs om dem i det kapitlet.

Betänkande AjUB 3/2021 rd

Utöver vad som i 9 § föreskrivs om uppgifter med anknytning till aktiveringsplanen ska kommunen inom försöksområdet i stället för arbets- och näringsbyrån i fråga om sina kunder fatta det beslut som avses i 5 § 6 mom. i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

12 a §

Arbetskraftspolitiskt utlåtande

Kommunerna inom försöksområdet ger ett arbetskraftspolitiskt utlåtande enligt 1 kap. 4 § 3 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa i fråga om

1) de allmänna arbetskraftspolitiska förutsättningar för erhållande av förmåner som anges i 2 kap. 1 och 2 §, 4 § 1 mom. och 13 § 4 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa,

2) tillämpningen av 2 kap. 5 a och 10 a § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa och de förutsättningar för att få arbetslöshetsförmåner som avses i dessa paragrafer,

3) den arbetssökandes deltagande i sysselsättningsfrämjande service och huruvida sysselsättningsfrämjande service ingår i den ovan i 9 § 1 mom. avsedda plan som utarbetats med den arbetssökande; arbets- och näringsbyrån ger dock ett arbetskraftspolitiskt utlåtande om sådan arbetskraftsutbildning som avses i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice och lagen om yrkesutbildning,

4) bevisligen avbrutna studier enligt 6 kap. 3 § 2 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice samt förutsättningar för arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån enligt 5—7 § i det kapitlet,

5) stöd tid för studier, invandrarens skyldigheter och uppföljning av och avbrott i studier enligt 25 § i lagen om främjande av integration.

När det gäller behörigheten för arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter att ge ett arbetskraftspolitiskt utlåtande om rätten till arbetslöshetsförmåner för en kund hos en kommun inom ett försöksområde tillämpas 11 kap. 4 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. På arbetskraftspolitiska utlåtanden av kommuner inom försöksområden och av arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter tillämpas 11 kap. 4 § 3 och 4 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Genom förordning av arbets- och näringsministeriet får närmare bestämmelser utfärdas om lämnande av arbetskraftspolitiska utlåtanden och om de uppgifter som ska ingå i utlåtandena samt om rätten för arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter att ge arbetskraftspolitiska utlåtanden om rätten till arbetslöshetsförmåner för en kund hos en kommun inom ett försöksområde.

På kommuner inom försöksområden tillämpas vad som med stöd av 9 kap. 2 § 4 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice föreskrivs om fastställande av kostnadsersättning och arbets- och näringsbyråns skyldighet att anmäla de uppgifter som påverkar fastställandet av kostnadsersättningen till arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten.

På rätten för kommunerna inom försöksområdena att få uppgifter för att kunna sköta de uppgifter som anges i 1 mom. tillämpas vad som i 13 kap. 1 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa föreskrivs om arbets- och näringsbyråns rätt att få uppgifter. Vad som i 13 kap. 3 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa föreskrivs om arbetskraftsmyndigheten gäller kommuner inom försöksområden när de sköter de uppgifter som avses i 1 mom.

Betänkande AjUB 3/2021 rd

14 §

Användningen av arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem

Närings-, trafik- och miljöcentralernas och arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter kan på ansökan av en kommun inom ett försöksområde eller av en samkommun som inrättats av kommunerna inom försöksområdet och svarar för de uppgifter som avses i denna lag bevilja tjänstemän som hör till kommunens eller samkommunens personal användarrättigheter till kundinformationssystemet, om det är nödvändigt för skötseln av de uppgifter som avses i denna lag. Användarrättigheter kan beviljas om skötseln av de uppgifter som avses i denna lag eller de tillsyns-, utvecklings-, uppföljnings-, statistikförings-, prognostiserings- eller styruppgifter som anknyter till den service, de stöd eller de kundprocesser som avses i denna lag utgör minst hälften av den arbetsbeskrivning som den som ansöker om användarrättigheterna har och behovet av att använda kunduppgifter inte är sporadiskt eller sällsynt. Bestämmelser om behandlingen av de personuppgifter som förts in i informationssystemet finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), nedan *den allmänna dataskyddsförordningen*, och i dataskyddslagen (1050/2018).

På ändring och upphävande av användarrättigheter som beviljats en tjänsteman i en kommun inom ett försöksområde eller i en samkommun som bildats av kommuner i ett försöksområde och svarar för de uppgifter som avses i denna lag tillämpas vad som i 13 kap. 5 a § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice föreskrivs om ändring och upphävande av användarrättigheter som beviljats en tjänsteman som är anställd hos arbets- och näringsbyrån.

16 §

Statlig finansiering av försöksområden

Service enligt denna lag finansieras inom ramen för de beviljade budgetanslagen med det anslag i statsbudgeten som anvisats för främjande av sysselsättningen och bekämpande av arbetslösheten (*sysselsättningsanslag*) och med anslaget för arbetslöshetsförmåner. Närings-, trafik- och miljöcentralen bestämmer det maximibelopp som försöksområdet har fullmakt att använda. Innan fullmakt ges ska närings-, trafik- och miljöcentralen höra kommunerna inom försöksområdet.

Vad som i lagen om statsbudgeten (423/1988) föreskrivs om användningen av anslag gäller kommunerna inom försöksområdet när de använder statliga anslag.

Betänkande AjUB 3/2021 rd

17 §

Rätt att få uppgifter, förvägran av service och sökande av ändring

På ett beslut och avgörande av en kommun inom ett försöksområde samt på ett beslut av arbets- och näringsbyrån med stöd av 5 § 4 och 5 mom. tillämpas vad som i 14 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice föreskrivs i fråga om ett beslut och avgörande av arbets- och näringsbyrån om ändringssökande och begränsningar i fråga om ändringssökandet samt om hur omprövningsbegäran och besvär inverkar på verkställigheten av beslut. En sådan besvärsskrift enligt 14 kap. 2 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice som gäller ett beslut av en kommun inom ett försöksområde ska lämnas till kommunen i fråga. Bestämmelser om sökande av ändring i ett beslut som Folkpensionsanstalten eller en arbetslöshetskassa fattat på grundval av ett arbetskraftspolitiskt utlåtande finns i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

20 §

Försöksområdets kommuners och deras kunders skyldighet att lämna uppgifter

Närmare bestämmelser om det i 2 mom. avsedda lämnandet av uppgifter får utfärdas genom förordning av arbets- och näringsministeriet.

22 §

Tillsyn

Om det i en kommun inom ett försöksområde uppdagas väsentliga brister i ordnandet av service enligt denna lag eller om verksamheten i övrigt strider mot lag, får regionförvaltningsverket meddela kommunen ett föreläggande om avhjälpande av bristerna eller missförhållandena. När ett föreläggande meddelas ska det sättas ut en tid inom vilken behövliga åtgärder ska vidtas.

25 §

Övergångsbestämmelser i anslutning till att försöket avslutas

En sådan plan enligt 9 § som utarbetats för en arbetslös arbetssökande är efter det att denna lag har upphört att gälla eller behörigheten för kommunen inom försöksområdet har upphört till följd av ett föreläggande som meddelats av regionförvaltningsverket med stöd av 22 § förpliktande för kunden och arbets- och näringsbyrån till dess att planen har reviderats i enlighet med 2 kap. 6 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

Arbets- och näringsbyrån är behörig i ett ärende som gäller ett beslut eller avgörande av en kommun inom ett försöksområde med stöd av denna lag och som är anhängigt när denna lag upphör att gälla eller när behörigheten för kommunen inom försöksområdet upphör till följd av ett fö-

Betänkande AjUB 3/2021 rd

reläggande som meddelats av regionförvaltningsverket med stöd av 22 § eller som blir anhängigt efter det att denna lag har upphört att gälla eller efter det att behörigheten för kommunen inom försöksområdet har upphört till följd av ett föreläggande som meddelats av regionförvaltningsverket med stöd av 22 §.

Denna lag träder i kraft den 20 . Bestämmelserna i 12 a § 1 mom. 1 och 2 punkten samt 5 mom. träder dock i kraft först den 2 oktober 2021.

2.

Lag

om ändring av 9 kap. 5 § och 14 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012) 9 kap. 5 § samt 14 kap. 1 § 3 mom. 3 punkten och 2 och 3 §, sådana de lyder, 9 kap. 5 § i lag 1555/2015, 14 kap. 1 § 3 mom. 3 punkten i lag 1456/2016, 14 kap. 2 § i lag 1133/2014 och 14 kap. 3 § delvis ändrad i lagarna 548/2017 och 474/2015, och

fogas till 14 kap. en ny 4 § som följer:

9 kap.

Kostnadsersättning

5 §

Tillämpning av lagen om utkomstskydd för arbetslösa och lagen om arbetslöshetskassor

På kostnadsersättning enligt 1 § 1 mom. tillämpas lagen om arbetslöshetskassor (603/1984) och följande bestämmelser i lagen om utkomstskydd för arbetslösa:

- 1) 11 kap. 2 § (skyldighet att lämna uppgifter),
- 2) 11 kap. 3 § (beslut om förmåner),
- 3) 11 kap. 5 § (betalningssätt),
- 4) 11 kap. 6 § (tillfälligt avbrott i utbetalningen eller betalning till lägre belopp),
- 5) 11 kap. 10 § (återkrav),
- 6) 11 kap. 13 § (kvittning),

Betänkande AjUB 3/2021 rd

- 7) 11 kap. 14 § (indrivning av arbetslöshetsförmåner i vissa fall),
- 8) 11 kap. 15 § (utmätning av arbetslöshetsförmåner),
- 9) 11 kap. 15 a § (preskription av fordringar),
- 10) 12 kap. (sökande av ändring),
- 11) 13 kap. 1, 3—8 och 10 § (vissa bestämmelser om erhållande och utlämnande av uppgifter).

Om Folkpensionsanstalten eller arbetslöshetskassan betalar ut en arbetslöshetsförmån utan beslut i enlighet med 11 kap. 8 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa och mottagaren av förmånen har rätt att få kostnadsersättning, kan Folkpensionsanstalten eller arbetslöshetskassan på motsvarande sätt betala även denna ersättning utan beslut. Kostnadsersättningen betalas då till fullt belopp.

14 kap.

Sökande av ändring

1 §

Omprövningsbegäran och besvär

Omprövning av beslut får inte begäras och besvär över beslutet får inte anföras om

- 3) genom beslutet har förvägrats
 - a) ersättning för rese- och logikostnader med stöd av att villkoret i 10 kap. 1 § 2 mom. inte uppfylls,
 - b) kostnadsersättning enligt 9 kap. 1 § 3 mom. på grundval av arbets- och näringsbyråns **ändamålsenlighetsprövning**,
-

2 §

Sökande av ändring i ett beslut om kostnadsersättning

Med avvikelse från 1 § 1 mom. får ändring i ett beslut om sådan kostnadsersättning som avses i 9 kap. 1 § 3 punkten sökas hos besvärsnämnden för social trygghet. Ändring i beslut av besvärsnämnden för social trygghet får sökas hos försäkringsdomstolen. Försäkringsdomstolens beslut får inte överklagas genom besvär.

Besvärsskriften ska inom 30 dagar från det att ändringssökanden fick del av beslutet lämnas till den arbets- och näringsbyrån som fattat beslutet. Arbets- och näringsbyrån ska behandla besvären som en omprövningsbegäran. Om arbets- och näringsbyrån inte kan rätta beslutet, ska den inom 30 dagar från besvärstidens utgång sända besvärsskriften och sitt utlåtande till besvärsinstansen för behandling.

Betänkande AjUB 3/2021 rd

3 §

Hur omprövningsbegäran och besvär inverkar på verkställigheten av beslut

Ett beslut som arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter, närings-, trafik- och miljöcentralen eller närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter fattat med stöd av denna lag får verkställas även om omprövning av beslutet har begärts eller besvär har anförts, om inte den myndighet som behandlar omprövningsbegäran eller besvärsmyndigheten beslutar något annat.

4 §

Sökande av ändring i ett ersättningsbeslut om olycksfall i arbetet eller yrkessjukdom

I fråga om sökande av ändring i sådana beslut av Statskontoret som avses i 4 kap. 11 § tillämpas lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 2 a kap. 13 a § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) 2 a kap. 13 a §, sådan den lyder i lag 1271/2020, som följer:

Betänkande AjUB 3/2021 rd

2 a kap.

Förfaranden som är arbetskraftspolitiskt klandervärda

13 a §

Kostnader för deltagande i service

En person har en i 11 § avsedd giltig orsak att inte fullfölja sysselsättningsplanen eller en plan som ersätter den till den del det i planen har avtalats om deltagande i annan service än sysselsättningsfrämjande service, samt en i 13 § avsedd giltig orsak att vägra delta i annan service än sysselsättningsfrämjande service och att avbryta servicen, om han eller hon orsakas oundvikliga kostnader för deltagandet i servicen och inte beviljas kostnadsersättning enligt 9 kap. 1 § 3 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice eller motsvarande ersättning med stöd av någon annan lag.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 9 § i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen (1369/2014) 9 § 4 mom., sådant det lyder i lag 448/2020, som följer:

9 §

Kundregistret över sektorsövergripande samservice

Närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter kan bevilja användarrättigheter till kundregistret över sektorsövergripande samservice på ansökan av arbets- och näringsbyrån, kommunen, samkommunen eller Folkpensionsanstalten. Användarrättigheter kan beviljas en person som är anställd hos arbets- och näringsbyrån, kommunen, samkommunen eller Folkpensionsanstalten och som sköter uppgifter som avses

Betänkande AjUB 3/2021 rd

i denna lag. En person som har beviljats användarrättigheter får trots sekretessbestämmelserna söka och använda uppgifter i kundregistret, om det behövs för att ordna kundbetjäningen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors 28.4.2021

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Anna Kontula vänst
vice ordförande Katja Taimela sd
medlem Kim Berg sd
medlem Tuomas Kettunen cent
medlem Terhi Koulumies saml
medlem Rami Lehto saf
medlem Niina Malm sd
medlem Hanna-Leena Mattila cent
medlem Jukka Mäkynen saf
medlem Anders Norrback sv
medlem Ilmari Nurminen sd
medlem Arto Satonen saml
medlem Ruut Sjöblom saml
medlem Riikka Slunga-Poutsalo saf
medlem Sofia Virta gröna.

Sekreterare var

utskottsråd Marjaana Kinnunen.